

УДК 342.9:351.741(477)

В.М. Клименко,
кандидат юридичних наук

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІВ ПОЛІЦІЇ ОХОРОНИ ЯК ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

У статті здійснено теоретичне дослідження та практичне опрацювання питань адміністративно-правових засад функціонування органів поліції охорони як територіальних органів Національної поліції України, розкрито особливості їх реалізації з урахуванням сучасних змін у адміністративно-правовому статусі органів поліції охорони, що зумовлені прийняттям нового законодавства в цій сфері для належного виконання ними завдань щодо забезпечення охорони прав та свобод громадян України.

Ключові слова: Національна поліція, поліція охорони, органи поліції охорони, адміністративно-правові засади, основи, адміністративно-правовий статус, адміністративно-правові відносини.

В статье осуществлено теоретическое исследование и практическая проработка вопросов административно-правовых основ функционирования органов полиции охраны как территориальных органов Национальной полиции Украины, раскрыты особенности их реализации с учетом современных изменений в административно-правовом статусе органов полиции охраны, обусловленные принятием нового законодательства в этой сфере для надлежащего выполнения ими задач по обеспечению охраны прав и свобод граждан Украины.

Ключевые слова: Национальная полиция, полиция охраны, органы полиции охраны, административно-правовые основы, основы, административно-правовой статус, административно-правовые отношения.

In the paper the theoretical study and practical study of administrative law several principles of functioning of police protection as territorial bodies of the National Police of Ukraine are carried out; features of their implementation with current changes in administrative and legal status of police protection, resulting from the adoption of new legislation in this area for proper performance of their tasks to ensure the protection of the rights and freedoms of citizens of Ukraine are considered.

Keywords: the National Police, police of protection, organs of police protection, administrative and legal principles, support, administrative and legal status, administrative and legal relations.

Одним із напрямів удосконалення механізму утвердження прав і свобод людини в сучасних умовах розбудови України як правової держави слід визнати підвищення ефективності діяльності органів, що здійснюють заходи щодо охорони прав та свобод громадян. Особливе місце в системі здійснення заходів щодо охорони нерухомих об'єктів та іншого майна, а також вантажів, тимчасового зберігання валютних цінностей, забезпечення особистої безпеки громадян належить поліції охорони, яка є територіальним органом Національної поліції України.

7 листопада 2015 року відповідно до Закону України “Про Національну поліцію” розпочала свою діяльність поліція охорони [1]. Постановою Кабінету Міністрів України від 13 жовтня 2015 року № 834 “Питання функціонування органів поліції охорони як територіальних органів Національної поліції та ліквідації деяких територіальних органів Міністерства внутрішніх справ” були створені Департамент поліції охорони як міжрегіональний територіальний орган Національної поліції та територіальні органи поліції охорони [2]. Утворені органи поліції охорони є правонаступниками Департаменту Державної служби охорони при Міністерстві внутрішніх справ та відповідних державних установ Державної служби охорони при Міністерстві внутрішніх справ, що ліквідувалися в установленому законодавством порядку.

Враховуючи важливість та значущість діяльності органів поліції охорони, держава повинна постійно вживати відповідних заходів щодо вдосконалення їхньої діяльності. Одним із аспектів такої діяльності є розкриття питання адміністративно-правових засад функціонування органів поліції охорони як територіальних органів Національної поліції. Враховуючи це, подальше теоретичне дослідження та практичне опрацювання питань адміністративно-правових засад діяльності органів поліції охорони як територіальних органів Національної поліції, розкриття особливостей їх реалізації сприятиме належному виконанню обов’язків держави із забезпечення охорони прав та свобод громадян України.

Дослідженню питання діяльності Державної служби охорони при МВС України (далі – ДСО при МВС України), зокрема щодо адміністративно-правових засад її діяльності, було приділено певну увагу такими вченими, як: Ю.О. Загуменна, М.М. Мазепа, В.О. Криволапчук, В.П. Остапович, П.П. Синицький, О.П. Угровецький, І.В. Хорт та ін. Проте слід зазначити, що, як правило, здійснений авторами аналіз спрямовувався в бік установлення змісту цих засад без визначення ключового поняття. Такий підхід дещо позбавляв комплексності отриманих результатів та не сприяв взаємній узгодженості пропозицій з удосконалення правової основи діяльності цих органів. Крім того, зазначені дослідження були проведені в період чинності Закону України “Про міліцію” і, відповідно, у них не враховано сучасних змін в адміністративно-правовому статусі органів поліції охорони, що зумовлені прийняттям нового законодавства у цій сфері. Тому на сьогодні більшість питань, пов’язаних із розвитком правовідносин за участю органів поліції охорони, залишаються нерозробленими і, відповідно, залишилися невирішеними проблеми теоретичного, організаційного і правового характеру. Таким чином, необхідність уточнення організаційно-управлінських повноважень органів поліції охорони як територіальних органів Національної поліції, недосконалість правового регулювання у цій сфері та необхідність гармонізації чинного законодавства та підзаконних нормативно-правових актів у цій сфері зумовлюють актуальність і вказують на мету статті, яка полягає у комплексному дослідженні адміністративно-правових засад функціонування органів поліції охорони як певної системи, що може бути використана для підвищення ефективності діяльності цього органу Національної поліції.

Департамент поліції охорони як міжрегіональний територіальний орган Національної поліції є головним органом у системі поліції охорони, який координує здійснювані нею заходи з охорони об’єктів усіх форм власності майна, фізичних осіб (забезпечення особистої безпеки), організовує та здійснює контроль за діяльністю підрозділів поліції охорони, надає їм організаційно-методичну і практичну допомогу та здійснює інформаційно-аналітичне забезпечення керівництва Національної поліції і органів державної влади про стан вирішення питань, що належать до його компетенції.

Як зазначається у ч. 2 ст. 17 Конституції України, правоохоронні органи здійснюють забезпечення державної безпеки, а їх організація і порядок діяльності визначаються законом. Враховуючи це, діяльність органів поліції охорони як територіальних органів Національної поліції з реалізації наданих їй повноважень під час охоронної діяльності має відповідні підстави, межі та спосіб їх здійснення, опорною точкою визначення яких є наявність адміністративно-правових засад їхньої діяльності [3]. Встановлення цих засад є визнанням з боку держави важливості належного правового впорядкування відносин у сфері охоронної діяльності, зокрема, щодо визначення адміністративно-правових повноважень органів поліції охорони як територіальних органів Національної поліції. Стосовно останнього, то саме реалізація наданих їм повноважень забезпечує можливість виконання функції щодо здійснення зазначених вище заходів охорони. Акцентування уваги на повноваженнях органів поліції охорони як територіальних органів Національної поліції, які є основою їхнього адміністративно-правового статусу правоохоронного органу та суб'єкта охоронної діяльності, указує на те, що під час упорядкування правовідносин основну увагу слід приділяти саме суб'єктам правовідносин та їх взаємозв'язкам. Тобто, говорячи про правові засади діяльності органів поліції охорони як територіальних органів Національної поліції, слід зауважити, що вони спрямовані на визначення статусу цих органів, який реалізується в межах відповідних адміністративно-правових відносин.

Таким чином, можна вести мову про те, що адміністративно-правові засади є засобом визначення (закріплення) правових параметрів (підстав, меж, способу) діяльності, а також адміністративно-правового статусу органів поліції охорони як територіальних органів Національної поліції, котрі характеризують орган поліції охорони як правоохоронний орган та як суб'єкт адміністративно-правових відносин.

Отже, адміністративно-правові засади функціонування органів поліції охорони як територіальних органів Національної поліції є правовою основою визначення та закріплення їхнього правового статусу як державного правоохоронного органу, а також як суб'єкта охоронної діяльності, котрий реалізує свої повноваження у сфері, урегульованій нормами адміністративного права, вступаючи при цьому в адміністративно-правові відносини як їх суб'єкт.

Переходячи до розгляду категорії “адміністративно-правові засади”, насамперед, розкриємо зміст поняття “засади”.

У словнику української мови слово “засади” має такі значення: а) основа чогось; те головне, на чому ґрунтується, базується що-небудь; б) вихідне, головне положення, принцип; основа світогляду, правило поведінки; в) спосіб, метод здійснення чого-небудь [4, с. 48].

Як бачимо, у першому та другому значенні слово “засади” вживається в нормах Конституції (наприклад, у розділі I “Загальні засади” або в конструкціях “здійснюється на засадах”, “правові засади”) та в назвах багатьох законів України (“Про засади внутрішньої і зовнішньої політики”, “Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні” тощо). Також варто звернути увагу й на досить часте ототожнення в законодавстві України поняття “засади” з поняттям “основи”. Зокрема, термін “основи” вживається у законах України “Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю”, “Про основи національної безпеки України” та інших. Водночас у жодному законі не наводиться вичерпного тлумачення названих понять. Крім того, змішування понять “засади” та “основи” зустрічаємо також і в юридичній літературі.

Наприклад, О. І. Якимець під правовими засадами розуміє сутність змісту нормативного регулювання правовідносин. Автор зазначає, що правові засади –

це “правова основа”, джерело, на ґрунті якого будуються різні види діяльності [5]. Н.С. Панова, розглядаючи поняття адміністративно-правових засад розвитку державного управління в Україні, запевняє, що аналіз поняття дозволяє охарактеризувати їх як сукупність адміністративно-правових норм, котрі визначають основні цінності, принципи, завдання, форми та методи розвитку нормотворчої і розпорядчої діяльності органів виконавчої влади [6, с. 7]. У свою чергу, Д. Г. Заброра, досліджуючи сутність та зміст адміністративно-правових засад, пропонує розуміти під ними сукупність закріплених у нормах адміністративного права параметрів (характеристик) суспільного явища та правовідносин, що потребують урегулювання за допомогою адміністративно-правових засобів [7]. На думку В.О. Спасенко, адміністративно-правові засади – це вихідні принципи та положення, що виступають підґрунтям правового статусу й організації функціонування органу [8]. Б.О. Логвиненко вважає, що зміст адміністративно-правових засад складають три основні системохарактеризуючі державно-управлінські елементи: а) модель, б) функції, в) форми. Автор указує, що: “модель визначає особливості організації <...> забезпечення на всіх владно-управлінських рівнях; функції закріплюють основні напрями (види) такої діяльності; форми характеризують зовнішній прояв конкретних організаційно-управлінських дій, спрямованих на безпосередню реалізацію зазначених функцій” [9, с. 9–10].

М.М. Мазепа, розглядаючи адміністративно-правові засади правоохоронної діяльності ДСО при МВС України, зазначає, що система нормативно-правового забезпечення правоохоронної діяльності цієї служби становить сукупність законів та підзаконних нормативних актів, які створюють правове поле для її належної організації та функціонування. На думку автора, зазначена вище структурна система нормативно-правового регулювання правоохоронної діяльності характеризується ієрархічним поєднанням елементів [10, с. 78]. На думку П. В. Синицького, адміністративно-правове регулювання охоронної діяльності становить систему адміністративно-правових засобів (елементів), сукупність прийомів та способів правового впливу на суспільні відносини, за допомогою яких визначається комплекс організаційних та спеціальних заходів, спрямованих на обмеження доступу до об’єктів, захист їх території, споруд та персоналу від протиправних посягань, а також забезпечення особистої безпеки громадян, боротьбу з іншими правопорушеннями в місцях, котрі охороняються певним чином [11, с. 69]. У свою чергу, О. П. Угровецький, аналізуючи організаційно-правові засади охоронної діяльності ДСО при МВС України, пропонує під поняттям правового регулювання організації діяльності служби розуміти специфічний вид соціального регулювання, що полягає в нормотворчій діяльності уповноважених органів щодо організації цієї служби як структурної складової системи органів виконавчої влади, а також забезпечення взаємодії ДСО (їх посадових осіб) із громадськістю з метою захисту об’єктів всіх форм власності від протиправних посягань на договірних засадах та боротьби з іншими правопорушеннями в місцях несення служби [12, с. 46].

З огляду на викладене, вважаємо, що адміністративно-правові засади функціонування органів поліції охорони закріплені у відповідному нормативно-правовому регулюванні. Нормативно-правове закріплення не лише визначає обсяг повноважень цих органів, а й дає можливість установити оптимальну систему забезпечення їх діяльності щодо здійснення необхідних заходів у сфері охоронної діяльності.

Визначаючи сутність адміністративно-правових засад функціонування органів поліції охорони як територіальних органів Національної поліції, слід звернути

увагу на такі моменти: по-перше, адміністративно-правові засади є засобом включення вказаних органів до сфери права, умовою легітимізації їх діяльності; по-друге, завдяки нормативно-правовому регулюванню здійснено закріплення характеристик правоохоронного статусу цих органів, по-третє, нормативно-правові засади закріплюють правовий статус органів поліції охорони не лише як суб'єкта адміністративного права, а й як суб'єкта адміністративно-правових відносин, що виникають під час здійснення охоронної діяльності; по-четверте, зміст адміністративно-правових засад цих органів розкривається у положеннях та принципах, закріплених нормами чинного законодавства у сфері забезпечення особистої безпеки громадян та охорони об'єктів усіх форм власності.

Діяльність органів поліції охорони як територіальних органів Національної поліції на сьогодні в Україні регламентується розгалуженою і складною за змістом нормативно-правовою системою. Як зазначається у ст. 2 Положення про Національну поліцію, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877, Національна поліція у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства [13]. Таким чином, систему адміністративно-правових засад діяльності органів поліції охорони як територіальних органів Національної поліції України з урахуванням ієрархії за законодавчої сили можна умовно поділити на такі рівні:

1. *Конституційний рівень.* Зокрема, норми Конституції України встановлюють основні мету та принципи створення, функціонування і розвитку діяльності органів поліції охорони, визначають організаційно-правові засади державного регулювання їх діяльності. Аналіз норм Основного Закону України показав, що виключно законами України визначаються: організація і діяльність органів поліції охорони (п. 12 ч. 1 ст. 92), основи національної безпеки і забезпечення громадського порядку (п. 17 ч. 1 ст. 92); діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них (п. 22 ч. 1 ст. 92) [3]. Крім того, нормами ч. 1 ст. 41 Конституції України наголошено, що “кожен має право користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатом своєї інтелектуальної, творчої діяльності”, а норми ч. 4 вказаної статті зазначають, що “ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним” [3]. Отже, норми Конституції України фактично вказують на мету створення органів поліції охорони як головного, що здійснює охорону власності.

2. *Міжнародний рівень.* До міжнародно-правових документів, що регулюють діяльність органів поліції охорони, слід віднести норми “Європейського кодексу поліцейської етики” Комітету Міністрів Ради Європи від 19 вересня 2001 р.; Європейської конвенції про захист прав і основних свобод людини від 4 листопада 1950 р.; Загальної декларації про економічні, соціальні і культурні права від 16 грудня 1966 р., Міжнародного пакту про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р., Резолюції Парламентської асамблеї Ради Європи “Декларація про поліцію” від 8 травня 1979 р.; Кодексу поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку від 17 грудня 1979 р., Основних принципів застосування сили і вогнепальної зброї посадовими особами при підтриманні правопорядку від 7 листопада 1990 р. та ін.

Окрему увагу слід приділити *міждержавним та міжурядовим угодам з питань охорони власності.* Зокрема, у п. 1.2 Інструкції з організації служби підрозділів цивільної охорони Державної служби охорони при МВС України,

затвердженої наказом МВС України від 25 листопада 2003 р., зазначається, що у своїй діяльності цивільна охорона керується крім чинного законодавства України міждержавними та міжурядовими угодами з питань охорони власності. Серед зазначених актів слід вказати на Європейську Угоду про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів від 2 березня 2000 р.

3. *На законодавчому рівні* адміністративно-правовими засадами діяльності органів поліції охорони представлено низку кодексів та законів, норми яких визначають основні положення їх діяльності.

Так, до норм загального правового регулювання діяльності органів поліції охорони слід віднести кодекси України: Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, Земельний кодекс України, Бюджетний кодекс України, Податковий кодекс України та ін.

Зокрема, норми ГК України визначають загальні основи господарської діяльності органів поліції охорони. Організаційно-правові принципи господарської діяльності органів поліції охорони у сфері надання послуг з охорони власності та громадян також визначено нормами Закону України “Про охоронну діяльність”. Нормами ЦК України визначено законодавчі основи надання послуг органами поліції охорони за письмово укладеними цивільно-правовими договорами. Зокрема, як суб’єкт правоохоронної діяльності органи поліції охорони зобов’язані при укладенні договорів конкретно вказувати в них об’єкт охорони та, якщо це майно громадян або юридичних осіб, зазначати розмір майнової відповідальності суб’єкта охоронної діяльності, який визначається відповідно до вимог ч. 2 ст. 96 та п. 3 ч. 1 ст. 980 ЦК України [14].

Особливо важливими у діяльності органів поліції охорони щодо запобігання правопорушенням та злочинам виступають норми Кримінального кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального процесуального кодексу України.

До норм загального законодавства, що регулює діяльність органів поліції охорони, слід також віднести закони України “Про господарські товариства”, “Про джерела фінансування органів державної влади” та ін.

До нормативно-правових актів спеціального правового регулювання діяльності поліції охорони слід віднести закони, що створені з метою регулювання охоронної діяльності. Наприклад, до норм законів, що визначають адміністративно-правовий статус, повноваження, принципи, завдання та функції органів поліції охорони, слід віднести положення законів України “Про Національну поліцію”, “Про охоронну діяльність” та ін. Так, нормами Закону України “Про охоронну діяльність” визначено загальні засади регулювання у сфері охоронної діяльності, окреслено діяльність органів поліції охорони як суб’єкта охоронної діяльності, зокрема, визначено види охоронних послуг, заходи щодо забезпечення охоронної діяльності, умови ліцензування охоронних послуг органів поліції охорони, повноваження служби та ін. [15]. Нормами Закону України “Про Національну поліцію” передбачено, що поліція охорони входить до єдиної системи органів поліції, що служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [1].

Крім того, низка законів України регулює діяльність поліції охорони як правоохоронного органу з таких напрямів, як запобігання правопорушенням та злочинам, використання спеціальних засобів, зброї, припинення протиправних дій щодо об’єктів охорони здійснюється з дотриманням вимог законодавства України про необхідну оборону, крайню необхідність, затримання правопорушника, контролю за діяльністю органів поліції охорони, зокрема: закони України “Про обіг

в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів”, “Про запобігання корупції”, “Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю”, “Про основи національної безпеки”, “Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави” та ін.

До іншої групи слід віднести положення законів, що регулюють забезпечення особистої безпеки громадян. Зокрема, нормами ч. 5 ст. 1 Закону України “Про охоронну діяльність” зазначено, що охорона фізичної особи – діяльність з організації та практичного здійснення заходів охорони, спрямованих на забезпечення особистої безпеки, життя та здоров’я індивідуально визначеної фізичної особи (групи осіб) шляхом запобігання або недопущення негативного безпосереднього впливу факторів (діяльності або бездіяльності) протиправного характеру [15].

З аналізу норм ч. 2 ст. 2 Закону України “Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів” випливає, що поліція охорони має здійснювати захист таких осіб, як: судді, працівники апарату суду і працівники правоохоронних органів, зазначені в частині першій цього пункту, а також співробітники кадрового складу розвідувальних органів України, працівники Антимонопольного комітету України та уповноважені особи Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, які беруть безпосередню участь у зазначених у законі діях [16].

До цієї групи законів слід віднести також Закон України “Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві”. Так, нормами ст. 8 закону визначено, що в разі необхідності органами, які гарантують безпеку, здійснюються особиста охорона, охорона житла і майна осіб, узятих під захист. А житло і майно цих осіб можуть бути обладнані засобами протипожежної та охоронної сигналізації, можуть бути замінені номери їхніх квартирних телефонів і державні номерні знаки транспортних засобів, що їм належать [17].

До третьої групи слід віднести норми законів, що регулюють діяльність поліції охорони, пов’язану з охороною окремих особливо важливих об’єктів, перелік яких визначається в установленому чинним законодавством порядку, може здійснюватися тільки юридичними особами державної форми власності. Зокрема, нормами ст. 7 Закону України “Про музеї та музейну справу” визначено, що при створенні музею обов’язковим є забезпечення умов для охорони музею, оснащення його засобами охоронної сигналізації [18].

До наступної групи законів слід віднести нормативно-правові акти, норми яких регулюють використання технічних засобів охоронного призначення відповідно до їх цільового призначення, що використовуються для осіб, які проникли (намагалися проникнути) на об’єкти охорони, пересуваються об’єктами охорони або залишають їх. Зокрема, з аналізу норм ст. 9 Закону України “Про охоронну діяльність” випливає, що поліція охорони як суб’єкт охоронної діяльності має право: 1) для забезпечення охоронної діяльності придбавати, зберігати та використовувати в установленому законодавством порядку спеціальні засоби, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України; 2) для забезпечення радіозв’язку використовувати в установленому порядку радіочастоти; 3) використовувати в охоронній діяльності службових собак; 4) використовувати в охоронній діяльності технічні засоби охоронного призначення; 5) використовувати транспорт реагування; 6) одержувати за своїм письмовим запитом від замовника послуг з охорони відомості та копії документів, необхідні для здійснення заходів охорони на об’єкті охорони; 7) за згодою замовника послуг з охорони (його представника) оглядати територію, будинки, приміщення, майно, що охороняються [15].

Окрему групу законів складають закони, норми яких регулюють ліцензійну діяльність органів поліції охорони. Так, нормами ст. 4 Закону України “Про охоронну діяльність” визначено, що державне регулювання у сфері охоронної діяльності здійснюється відповідно до вимог зазначеного закону, а також законів України “Про ліцензування певних видів господарської діяльності”, “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”.

4. *Підзаконний рівень* адміністративно-правових засад діяльності органів поліції охорони становить найбільший за обсягом масив підзаконних нормативно-правових актів, зокрема таких як:

а) укази Президента України, норми яких спрямовано на державну політику у правоохоронній діяльності, забезпечення захисту прав громадян та всіх форм власності. До таких актів слід віднести: укази Президента України “Про заходи щодо подальшого зміцнення правопорядку, охорони прав і свобод громадян” від 29 жовтня 2003 р.; “Про Концепцію державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю” від 21 жовтня 2011 р., “Про заходи щодо забезпечення особистої безпеки громадян та протидії злочинності” від 19 липня 2005 р. та ін.

б) нормативно-правові засади діяльності органів поліції охорони, представлені актами Кабінету Міністрів України (далі – КМУ): 1) загального характеру, норми яких регулюють державну політику у сфері діяльності правоохоронних органів, наприклад розпорядження КМУ “Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 року” від 29 листопада 2011 р.; 2) постанови, положення, інструкції та інші акти, які безпосередньо регулюють діяльність поліції охорони (створення, організація структури, внесення змін та ін.), наприклад, Постанова КМУ “Питання функціонування органів поліції охорони як територіальних органів Національної поліції та ліквідації деяких територіальних органів Міністерства внутрішніх справ” від 13 жовтня 2015 р. № 834 та ін.; 3) акти КМУ, норми яких регулюють окремі напрями діяльності поліції охорони, а також визначають основні правила, норми і стандарти, що стосуються забезпечення захисту всіх форм власності, наприклад, постанови КМУ “Про затвердження Умов охорони небезпечних і цінних вантажів під час їх перевезення автомобільним транспортом та переліку таких вантажів” від 30 січня 2013 р., “Про затвердження переліку спеціальних засобів, придбання, зберігання та використання яких здійснюється суб’єктами охоронної діяльності” від 11 лютого 2013 р., Постанова КМУ “Питання забезпечення охорони об’єктів державної та інших форм власності” від 11.11.2015 та ін.

в) нормативно-правові засади діяльності поліції охорони, представлені актами інших органів влади. Наприклад, Постанова Правління НБУ України “Про затвердження Інструкції з організації інкасації коштів та перевезення валютних цінностей у банківських установах в Україні” від 14 лютого 2007 р.

4. Адміністративно-правові засади діяльності органів поліції охорони *відомчого рівня* представлено нормативно-правовими актами МВС України та Національної поліції України (положеннями, наказами, інструкціями та ін.), нормами яких здійснено деталізацію положень норм Конституції України, законів України та регламентовано суспільні відносини в охоронній сфері та в правоохоронній діяльності, наприклад накази МВС України: “Про затвердження Правил поведінки та професійної етики осіб рядового та начальницького складу органів внутрішніх справ України” від 22 лютого 2012 р., “Про організацію реагування на повідомлення про кримінальні правопорушення, інші правопорушення, надзвичайні ситуації та інші події й забезпечення оперативного

інформування в органах і підрозділах внутрішніх справ України” від 22 жовтня 2012 р., Наказ Національної поліції України від “Про затвердження Положення про Департамент поліції охорони” від 6 листопада 2015 р. № 43 та ін.

6. До *локального рівня адміністративно-правових засад діяльності поліції охорони* належать акти, прийняті в рамках Департаменту поліції охорони чи однієї структурної одиниці територіального органу поліції охорони.

На підставі викладеного вище можна зробити висновок, що адміністративно-правові засади діяльності органів поліції охорони становлять сучасну сформовану систему, що надає можливість ефективно здійснювати заходи як у сфері правоохоронної діяльності, так і у сфері охоронної діяльності. Також наведене вище дає змогу запропонувати авторську класифікацію вказаної системи за такими рівнями: 1) конституційний; 2) міжнародний; 3) законодавчий (норми загального та спеціального законодавства); 4) підзаконний (укази Президента України, акти Кабінету Міністрів України, інших органів влади); 5) відомчий; 6) локальний.

Крім того, аналіз адміністративно-правових засад функціонування органів поліції охорони як територіальних органів Національної поліції України дає змогу визначити класифікацію законодавчих актів, норми яких регламентують різні сторони їх діяльності, зокрема: адміністративно-правовий статус, повноваження, принципи, завдання та функції органів поліції охорони; забезпечення особистої безпеки громадян; діяльність, пов’язану з охороною окремих особливо важливих об’єктів; проходження служби поліцейськими та їх соціальне забезпечення; організаційно-штатне забезпечення; створення окремих напрямів охоронної діяльності; навчальна, соціально-виховна та заохочувальна робота, аналітична та обліково-реєстраційна робота, матеріально-технічне забезпечення, взаємодія з іншими правоохоронними органами, міжнародне співробітництво тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2015. – № 40–41. – Ст. 379.
2. Питання функціонування органів поліції охорони як територіальних органів Національної поліції та ліквідації деяких територіальних органів Міністерства внутрішніх справ : Постанова Кабінету Міністрів України від 13.10.2015 № 834 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 84. – Стор. 71.
3. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – Ст. 141.
4. Словник української мови : словник : в 11 т. – Т. 3. – К., 1972. – 654 с.
5. *Якимець О.І.* Правові засади використання науково-технічних засобів у цивільному процесі / О.І. Якимець [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.naiu.kiev.ua/tslc/pages/biblio/visnik/2002_2/jkimez.htm .
6. *Панова Н.С.* Адміністративно-правові засади розвитку державного управління в сучасній Україні [текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Н.С. Панова. – О., 2008. – 19 с.
7. *Заброда Д.Г.* Адміністративно-правові засади : сутність та зміст / Д.Г. Заброра [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://aplaw.knu.ua/index.php/arkhiv-nomeriv/2-4-2013/item/180-administrativno-pravovi-zasady-sutnist-ta-zmist-katehoriyi-zabroda-d-h>.
8. *Спасенко В.О.* Деякі питання адміністративно-правового регулювання діяльності Державної реєстраційної служби України / В.О. Спасенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://kul.kiev.ua/images/chasop/2013_1/uuuuu/153.pdf.
9. *Логвиненко Б.О.* Адміністративно-правові засади медичного забезпечення органів внутрішніх справ України [текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Б.О. Логвиненко. – Дніпропетровськ, 2008. – 20 с.
10. *Мазепа М.М.* Адміністративно-правові засади правоохоронної діяльності Державної служби охорони при МВС України : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.07 / М.М. Мазепа. – Х., 2012. – 263 с.

11. *Синицький П.В.* Контрольно-наглядова діяльність Державної служби охорони при МВС України [текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / П.В. Синицький. – Х., 2010. – 209 с.

12. *Угровецький О.П.* Організаційно-правові засади охоронної діяльності Державної служби охорони при МВС України : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.07 / О.П. Угровецький. – Х., 2004. – 224 с.

13. Положення про Національну поліцію : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877 / Урядовий портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248607704>.

14. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – №№ 40–44. – Ст. 356.

15. Про охоронну діяльність : Закон України від 22.03.2012 № 4616-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2013. – № 2. – Ст. 8.

16. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : Закон України від 23.12.1993 № 3781-XII // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1994. – № 11. – Ст. 50.

17. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві : Закон України від 23.12.1993 № 249/95-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1994 – № 11. – Ст. 51.

18. Про музеї та музейну справу : Закон України від 29.06.1995 № 249/95-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1995. – № 25. – Ст. 191.

Отримано 01.04.2016